

viety hankereisiin
24/4/2007 ul

FL Kari Uotila
Metsätie 7 as 2.
21620 Kuusisto
puh 921-557278.

LAUKON KARTANON ARKEOLOGISET KAIVAUKSET VUONNA 1991.

Vesilahden Narvassa olevan Laukon kartanon arkeologiset kaivaukset aloitettiin vuonna 1989 K. Uotilan johdolla, jolloin kaivettiin pihapiirissä olevan kellarin maakerroksia. Seuraavana vuonna (1990) kaivaustoiminta keskitettiin kellarin etelä- ja ^{itä}länsipuoleiselle puutarha-alueelle. Vuoden 1991 kaivaukset siirrettiin kellarin pohjoispuolelle, josta oli jo vuonna 1990 sähkömagneettisissa mittauksissa todettu mahdollisia maanalaisia rakenteita.

Kaivaukset aloitettiin toukokuussa 1991, jolloin kaivettiin koekuoppa kellarirakennuksen luoteiskulmaan (kartassa 1. ruutu A1). Varsinaiset kaivaukset olivat heinä-elokuussa (22.7-2.8.1991), jolloin kaivauksilla oli Laukon kartanon palkkaamana kaksi kaivajaa, yksi vapaaehtoinen piirtäjä (HuK A. Peura) ja Museoviraston palkkaamana kaivausjohtajana K. Uotila.

Kesän 1991 kaivauksilla tehtiin kolme pientä koekaivauskuoppaa, jotka on merkitty karttaan 1. Kellarin luoteiskulmalle tehtiin 2 x 2 metrin kokoinen kaivausalue A2, jota ei kaivettu pohjaan saakka. Piha-alueen keskelle suuren luonnonkiven ympärille tehtiin 2 x 4 metrin kokoinen kaivausalue B1-2, jota ei kaivettu pohjaan saakka. Kolmas kaivausalue tehtiin pihapiirin pohjoisreunassa olevaan noin 20 metriä pitkään ja 2-3 metriä leveään kivilatomukseen, johon kaivettiin 2 x 1 metrin levyinen koeoja C.

Kaivaukset etenivät 5-10 cm:n paksuisina teknisinä ker-

roksina, mutta paikoin kaivettiin myös luonnollisina kerroksina. Pintakerrokset poistettiin lapioilla ja tärkeimmät kerrokset kaivettiin lastoilla. Kaikki maa-aines seulottiin 5 mm kuu-
vaseulalla ja talteen otettiin kaikki löytöaineisto. Nämä löydöt on luetteloitu Museoviraston päänumerolle 91063:1-127. (Löytö-
luettelo on liitteessä 2.)

Kellarin pohjoispuoleiselle alueelle ei ole vielä siir-
retty korkeuspistettä. Tämän vuoksi vuoden 1991 kaivauksilla
korkeuspisteenä (0-piste) oli kellarin muuratun ulkoseinän luoteiskulma, josta vaaittiin kaivausalueiden korkeudet. (vrt. kai-
vauskartat.)

Ruudun A1 koekuoppa.

Toukokuussa 1991 tehtiin kellarin luoteiskulman ulko-
puolelle 50 x 50 cm:n kokoinen koekuoppa, jossa oli 10-15 cm:n
paksuisen humusmaakerroksen alla tiilimurskakerros (noin 20cm)
ja sen alla savimaakerros, jossa oli hiiltyneiden puiden jään-
nöksiä.

Lisäksi kaivausalueen länsireunassa osittain kaivaus-
alueen ulkopuolella oli kellarin länsiseinän kanssa saman suun-
tainen kivirivi, joka jatkui kohti pohjoista. Tämä kiviladelmä
ei todennäköisesti kuulu muurattuun rakennukseen, vaan ehkä puu-
rakennuksen kiviperustukseen. Koekuopan havaintojen perusteella
valittiin varsinaiseksi kaivausalueeksi viereinen ruutu A2.

Kaivausalue A2.

Ruutu A2 on 2 x 2 metrin kokoinen ja se on 2 metrin
päässä kellarin pohjoisseinästä. Ensimmäisessä vaiheessa alueel-
ta poistettiin pintanurmi ja sen alla ollut humusmaakerros (pak-
suus noin 10 cm), joka kaivettiin kerroksena 1.

Kartat: nro 1.

Valokuvat: mv 35-36 ja diat 1-3 ja 9.

Löydöt: 91063: 1-22.

Pintamaakerroksen alla kerros muuttui noin 10 cm:n syvyydellä, josta alkoi kaivauskerros 2. Tämä kerros oli pääosin hiekan sekaista multamaata, jossa oli alueen luoteiskulmassa selvästi erottuva kiviryhmä. Kerrosta kaivettiin alaspäin 10-15 cm. Kerroksen pohjalta noin 25 cm syvyydeltä tuli esiin alueen itäosasta tumma humusmaapitoinen multamaakerros, joka rajautui selvästi pohjoisessa lähes kokonaan lahonneeseen puuhun.

Kartat: nro 2.

Valokuvat: mv 32-33 ja dia 11.

Löydöt: 91063: 23-38.

Kolmannessa kerroksessa (paksuus 5 cm) tumman ja vaalean multamaan ero tuli esiin selvästi. Tumma humusmaa kattoi lähes koko kaivausalueen ja vain länsiosassa oli kapea hiekka ja multamaakerros. Tumman humusmaakerroksen joukossa oli paikoin lahonneita tai hiiltyneitä puun jäännöksiä. Ainoa selvä puun jäännös oli alueen lounaiskulmassa ollut pahoin lahonnut hiiltynyt lauta, joka jatkui kaivausalueen eteläprofiiliin. Kaivausalueen luoteiskulmassa ollut kivirykelmä kaivettiin kokonaan esiin ja se erottui muusta alueesta. Alueen koillisosassa oli laastikeskittymä, jonka päällä oli ohut savikerros.

Kartat: nro 2.

Valokuvat: mv 29 ja diat 14-15.

Löydöt: 91063: 39-44.

Neljännessä kerroksessa (paksuus noin 5 cm) tumma humusmaa loppui ja sen alta tuli esiin osittain sekoittunut tumma multamaakerros. Alueen keskellä oli pieni vaalean hiekan (20 x 30 cm) alue. Tumma multamaakerros ulottui alueen itä- ja eteläosaan ja lähinnä pohjoisosassa oli hiekan ja mullan sekaista maata, jossa oli joukossa runsaasti pieniä kiviä. Luoteiskulman

kiviladelmaa ei enää tässä kerroksessa kaivettu.

Kartat: nro 2.

Valokuvat: mv 26-27 ja dia 17.

Löydöt: 91063: 45-49.

Neljännän kerroksen pohjalla oli alueen länsi- ja pohjoisosassa esillä pienistä kivistä koostuva epämääräinen kiviladelma, jota ei poistettu viidennessä kerroksessa. Viidennessä kerroksessa (paksuus 10 cm) kaivettiin itä- ja eteläosan tummaan alta esiin koko alueen kattava hiekan ja multamaan sekainen kerros, jossa oli runsaasti pieniä kiviä. Kivet kattoivat itäosaa lukuunottamatta suuren osan kaivausalueesta.

Kartat: nro 2.

Valokuvat: mv 22-23 ja dia 20.

Löydöt: 91063: 50-53.

Kuudennessa kerroksessa kaivausaluetta pienennettiin niin, että se muodosti 50 x 50 cm:n alueen kaivausalueen kaakkoiskulmassa. Hiekan ja mullan sekaisen viidennen kerroksen alla oli ohut hiekkakerros, joka osittain peitti useita pahoin lahonneita ja hiiltyneitä lautoja. Näitä lautoja saatiin esiin kaikkiaan neljä kappaletta. Niiden asettelu viittasi johonkin rakenteeseen. Laudat oli asetettu hiekan alla olleeseen savikerrokseen, jonka luonnollisuudesta ei ole täyttä varmuutta.

Kartat: nro 2.

Valokuvat: diat 27-29 ja 31-33.

Löydöt: 91063: 54-56.

Alueen A2 kaivauksia on tarkoitus jatkaa vuonna 1992 kaivamalla koko alue pohjasaveen saakka. Vasta tässä yhteydessä piirretään alueen profiilit. Yhteenvetona voidaan todeta, että 2 x 2 metrin ruudussa A2 on mahdollisesti kahden puurakennuksen (lähinnä tasot 3 ja 6) jäännöksiä ja mahdollisesti jonkin kivi-perustuksen jäännöksiä kaivausalueen länsiprofiilissa.

Eri kerrosten ajoitus esineistön perusteella on vaikeaa sillä valtaosa esineistöstä ajoittuu melko nuoreksi. Ensimmäisessä kerroksessa oli valko- ja punasavikeramiikkaa, liitupiipun pesä, pullo- ja tasolasia, erilaisia kaakeleita ja kaarevia kattotiiliä jotka voidaan ajoittaa lähinnä 1600-1800-luvulle. Toisen ja kolmannen kerroksen aineisto on hyvin paljon samanlaista, sillä siellä on punasavikeramiikkaa, tasolasia, kaakeleita ja kattotiiliä. Nämä molemmat voidaan ajoittaa laajasti 1600-1800-luvulle. Neljännen kerroksen ainoa ajoittava esine on pottikakelin pohjapala, joka voi olla aikaisintaan 1500-luvulta. Viidennen kerroksen ainoa ajoittava esine on valkosavikeramiikka-astian pala, joka saattaa olla sekoittumisen tulosta. Kuudennen kerroksen saven pinnalta löydettiin rautaveitsi ja mahdollisesti pari mustasavikeramiikan palaa, jotka ajoittuisivat viimeistään keskiajalle.

Kerrosten ajoituksessa on selvästi havaittavissa nuorempi kerrostuma, johon kuuluu runsaasti erilaista purkujätettä. Se voidaan ajoittaa laajasti ottaen 1500/1600-1800-luvulle ja tähän vaiheeseen näyttää liittyvän toisen ja kolmannen tason puurakenteen jäännökset. Aivan saven päällä oleva puurakenne saattaa ajoittua keskiajalle, ehkä jo rautakaudelle. Alueen ajoitus tulee tarkentumaan, kun koko alue saadaan kaivettua vuonna 1992.

Alue B.

Kaivausalue B 1-2 sijaitsee kellarin pohjoispuolella (kartta 1.). Tämä alue valittiin siksi, että sen keskellä oli maan pinnalla suuri laattakivi, jonka koko on 150 x 100 cm. Alue B1-2 kaivettiin 10 cm teknisinä kerroksina. Ensin poistettiin pintamaakerroksena nurmikko ja sen alla ollut noin 5 cm

paksuinen turvekerros.

Kartat: nro 3.

Valokuvat: mv 34 ja diat 4-6 ja 10.

Löydöt: 91063:57-62.

Pintamaakerroksen alla maa-aines muuttui vaalean hiekan sekaiseksi multamaakerrokseksi, jota kaivettiin ensimmäisessä kerroksessa 10 cm. Suuren tasapintaisen luonnonkiven reunoilta ja osittain alta tuli esiin kaksi suurempaa ja useita pieniä rautapadan osia (91063:79).

Kartat: nro 3.

Valokuvat: mv 30-31 ja diat 12-13.

Löydöt: 91063: 63-79.

Multamaakerros jatkui myös toisessa kerroksessa, jossa kaivettiin noin 10-15 cm multamaata. Suuren luonnonkiven ympäriltä ei paljastunut muita suurikokoisia kiviä. Maakerroksessa oli irtonaisia tiiliä ja pieniä kiviä, jotka eivät muodostaneet mitään yhtenäistä rakennetta.

Kartat: nro 3.

Valokuvat: mv 24 ja 28 ja diat 16, 19

Löydöt: 91063: 80-96.

Alueen B 1-2 kolmatta kerrosta kaivettiin vain suuren kiven länsipuolelta ruudusta B1. Tässä kerroksessa alkoi tulla esiin useampia kiviä multamaakerroksen seasta, mutta niiden kaivaminen jäi kesken.

Kartat: -

Valokuvat: mv 15 ja dia 23.

Löydöt: 91063:97-105.

Keskeneräisen kaivausalueen esineajoitus on suurelta osin avoin, mutta tiettyjä viitteitä voidaan saada. Pintamaakerroksesta saatiin valko- ja punasavikeramiikkaa ja liitupiipun

paloja ja ensimmäisestä kerroksesta edellä mainittujen lisäksi taso- ja pullolasia ja kattotiiliä. Myös toisessa ja kolmannessa kerroksessa oli samoja esineryhmiä, kuten valko- ja punasavikeramiikkaa, lasia, kattotiiliä ja liitupiipun paloja. Kaikkien eri kerrosten esineajoitus viittaa lähinnä 1600-1800-luvulle.

Alue C.

Kaivausalue C sijaitsee kartanon pihapiirin reunalla kellarin pohjoispuolella lähellä avointa niittyä. Alue liittyy noin 20 metrin pituiseen ja 2-3 metrin levyiseen maakumpareeseen, jossa on paikoin nähtävissä kivirivin merkkejä. Tämän latomuksen funktion selvittämiseksi tehtiin kumpareen itäosaan metrin levyinen ja kaksi metriä pitkä koeoja. Valitusta alueelta poistettiin ensin (2 x 2 metrin alueelta) ohut kasvillisuuskerros, joka kaivettiin kerroksena 1a (paksuus noin 3-5 cm). Esiin tuli multamaan seasta sekalainen kivirykelmä, jossa ei ollut selviä rakenteita.

Kartat: nro 4.

Valokuvat: mv 19-21 ja 25 ja diat 18 ja 21.

Löydöt: 91063:106-107.

Kerroksessa 1 b kaivausaluetta kavennettiin metrin levyiseksi ja poistettiin sekalainen kiviladelmä ja sen alta tuli esiin keskeltä aluetta suurikokoinen kivi (80 x 80 cm). Kiven eteläpuolella oli sekalainen kivetyös ja siihen liittyvä multamaan sekainen sekoitekerros. Sen sijaan suuren kiven pohjoispuolella oli erittäin tumma humuspitoinen multamaakerros, jossa oli joukossa runsaasti palanutta savea ja savitiivistettä. Tämän palokerroksen alla (paksuus noin 10 cm) oli pienten kivien ja noen ja tumman maan sekainen taso 1b.

Kartat: nro 4.

Valokuvat: mv 17 ja dia 22.

Löydöt: 91063:108-112.

Suuren kiven eteläpuolelta poistettiin toisessa kerroksessa noin 5-10 cm:n paksuudelta sekoitemaata. Vaikutti siltä, että kiven eteläpuolella on myöhemmin tehty kaivuutöitä, joiden takia maa-aines oli sekundaaria ja sekoittunutta. Kiven pohjoispuolelta poistettiin ensimmäisen tason kivetys ja kaivettiin noin 15-20 cm tummaa humuspitoista multamaata, jossa oli joukossa osittain palaneita tai rapautuneita kiviä ja nokea. Toisessa tasossa pienet kivet muodostavat selvä tason.

Kartat: nro 4.

Valokuvat: mv 13-14 ja diat 24-26.

Löydöt: 91063:113-116.

Toisen tason kivilatomus poistettiin ja kolmatta kerrosta kaivettiin noin 10-15 cm, kunnes tuli seuraava selvä kivilatomus. Myös tämä kerros oli erittäin tummaa humuspitoista multamaata. Tähän kivilatomukseen kaivaus lopetettiin vuoden 1991 osalta.

Kartat: -

Valokuvat: diat 34-37.

Löydöt: 91063: 117-119.

Alue C:n koeojan esineistö poikkeaa täysin muista kaivausalueista. Kerroksessa 1a ja 1b oli merkittävin löytöryhmä palanut kuona (erittäin korkea lämpötila) ja tiivistynyt savi. Lisäksi 1b kerroksessa oli rautaveitsi. Toisessa kerroksessa oli kaikkiaan 16 kappaletta vanhemmaksi (ns. rautakauden) mustasavikeramiikaksi luokitettua astian palaa. Kolmannessa kerroksessa oli lisäksi kuusi kappaletta lisää mustasavikeramiikkaa ja pieni pronssiesineen katkelma. Löytöaineiston perusteella alue C ja siihen liittyvä kumpare voivat ajoittua jo rautakaudelle - viimeistään keskiajalle. Tämän maakumpareen jatkotutkimus on vuoden 1992 pääkohde.

Yhteenveto

Vuoden 1991 kaivauksilla kaikkein merkittävin kaivausalue oli alue C, josta löydettiin mahdollisesti jo rautakaudelle - viimeistään keskiajalle - ajoittuvaa keramiikkaa, ja lisäksi metalliesineitä ja runsaasti kuonaa. Alue C liittyy laajaan kivilatomukseen, joka tässä vaiheessa voidaan tulkita joko hautakumpareeksi tai vanhaksi rakennuksen osaksi. Laukon kartanon pihapiiristä tunnetaan useita rautakauden kalmistoja, mutta ne ovat sijoittuneet pienelle kumpareelle. Alue C:n liittyvä maa-kumpu on muista selvästi erillään, joten se ei suoraan liity aikaisemmin tunnettuihin hautoihin.

Alueelta A saatiin havaintoja kahdesta palaneesta puurakennuksesta, mutta esineaineisto ajoittuu valtaosin vasta 1600-1800-luvulle. Todennäköisesti alueen kaivaminen kokonaan tuo uutta tietoa eri rakennuksista ja niiden kronologiasta. On mahdollista, että alueen A kuudennen tason puurakenteet ajoittuvat jo rautakaudelle tai keskiajalle.

Alueen B kaivaushavainnot jäivät vähäisiksi, sillä suuren laakean kiven ympärillä ei näytä olevan muita rakenteita. Alueen löytöaineisto ja varsinkin rikkinäinen rautapata viittaavat alueen käyttöön lähinnä "takapihana".

Vuoden 1991 kaivaukset poikkesivat aikaisemmista siinä, että esimerkiksi kellarin eteläpuolella vallitsevina olleet palo- ja purkukerrokset olivat kellarin pohjoispuolella vähäisempiä. Alueella A oli vastaavaa esineistöä, mutta muilta alueilta ei löydetty esimerkiksi kaakeleita tai kattotiiliä. Tämä viittaa siihen, että tulipalon tuhoama rakennusryhmä on suurelta osin kellarin eteläpuolella.

Eri alueiden kohdalla on jo käsitelty tulevia tutkimuksia, mutta kokoavasti voi todeta, että alueet A ja B tulee kaivaa pohjaan ja samalla tutkia luonnollisten kerrosten muodostu-

mista alueella. Alueen C osalta täytyy kaivausojaa leventää ainakin 2 metriin ja jatkaa sitä molemmilta puolilta maakumpareen ohi (pituus tällöin noin 4 m) ja kaivaa alue pohjaan saakka. Lisäksi täytyy kartoittaa koko maakumpareen koko ja laajuus. Vasta näiden tutkimusten jälkeen voidaan varmuudella todeta jostain vuoden 1991 kaivauksista.

Kuusistossa 22.11.1991.

FL Kari Uotila

Liite 1.

LAUKON KARTANON KAIVAUKSET VUONNA 1991.

Valokuvaluettelo:

Mustavalkokuvat: (kuvausjärjestys kuvat 36-13.)

kuvaaja Aaja Peura.

heinä-elokuu 1991.

102566	kuva 36.	Alue A2. I kerros poistettu.	N.
102565	kuva 35.	Alue A2. I kerros poistettu.	E.
102564	kuva 34.	Alue B1-2. Alueelta poistettu turvekerros.	E.
102563	kuva 33.	Alue A2. II kerros. Tumman ja vaalean maan rajalla ollut puu.	E.
102562	kuva 32.	-- --	N.
102561	kuva 31.	Alue B1-2. I kerros poistettu ruudusta B1.	W.
102560	kuva 30.	Alue B1-2. I kerros poistettu ruudusta B2.	W.
102549	kuva 29.	Alue A2. III kerros poistettu.	E.
102548	kuva 28.	Alue B1-2. II kerros ruudussa B1.	W.
102547	kuva 27.	Alue A2. IV kerros poistettu.	E.
102546	kuva 26.	-- --	S.
102545	kuva 25.	Alue C. turpeenpoisto.	E.
102544	kuva 24.	Alue B1-2. II kerros poistettu ruudusta B2.	W.
102543	kuva 23.	Alue A2. V kerros.	S.
102542	kuva 22.	-- --	W.
102541	kuva 21.	Alue C. I kerros.	E.
102540	kuva 20.	-- --	E.
102539	kuva 19.	-- --	S.
102538	kuva 18.	Yleiskuva kaivausalueesta.	N.
102537	kuva 17.	Alue C. I b kerros.	S.
102536	kuva 16.	työkuva kaivauksilta.	E.
102535	kuva 15.	Alue B1-2. III kerros.	W.
102534	kuva 14.	Alue C. II kerros.	S.
102533	kuva 13.	-- --	N.

Diakuvat

kuvaajana Aaja Peura ja Kari Uotila.

heinä-elokuu 1991.

24/31441	kuva 1.	Alue A2. Pintamaakerros poistettu.	W.
25/31442	kuva 2.	-- --	E.
26/31443	kuva 3.	-- --	E.
27/31444	kuva 4.	Alue B1-2. yleiskuva.	N.
28/31445	kuva 5.	-- --	W.
29/31446	kuva 6.	-- -- suuri luonnonkivi esiin otettuna.	N.
30/31447	kuva 7.	Alue C. pintahumus poistettu.	S.
31/31448	kuva 8.	-- --	S.
32/31449	kuva 9.	Alue A2. I kerros.	E.
33/31450	kuva 10.	Alue B1-2. Yleiskuva.	E.
34/31451	kuva 11.	Alue A2. II kerros.	E.
35/31452	kuva 12.	Alue B1-2. Ruudun B1 I kerros.	W.
36/31453	kuva 13.	-- -- Ruudun b2 I kerros.	W.
37/31454	kuva 14.	Alue A2. III kerros.	E.
38/31455	kuva 15.	-- -- -- -- detalji.	E.
39/31456	kuva 16.	Alue B1-2. Ruudun B1 II kerros.	W.
40/31457	kuva 17.	Alue A2. IV kerros.	E.
41/31458	kuva 18.	Alue C. turpeenpoistokerros.	E.
42/31459	kuva 19.	Alue B1-2. Ruudun B2 II kerros.	W.
43/31460	kuva 20.	Alue A2. V kerros.	S.
44/31461	kuva 21.	Alue C. I kerros.	S.
45/31462	kuva 22.	Alue C. Ib kerros.	S.
46/31463	kuva 23.	Alue B1-2. Ruutu B1 III kerros.	W.
47/31464	kuva 24.	Alue C. II kerros.	S.
48/31465	kuva 25.	-- --	N.

49/31468	kuva 26.	--	--	S.
50/31467	kuva 27.	Alue A2.	VI kerros (kaakkoiskulma)	S.
51/31468	kuva 28.	--	--	E.
52/31469	kuva 29.	--	--	W.
53/31470	kuva 30.	Alue C.	III kerroksen kaivuutyö.	S.
54/31471	kuva 31.	Alue A2.	VI kerroksen savipohja.	S.
55/31472	kuva 32.	--	itäprofiili.	W.
56/31473	kuva 33.	--	--	W.
57/31474	kuva 34.	Alue C.	III kerros.	S.
58/31475	kuva 35.	--	--	S.
59/31476	kuva 36.	--	--	S.
60/31477	kuva 37.	--	--	S.

Karttaluettelo:

- Kartta nro 1. Yleiskartta vuoden 1991 kaivauksista. 1:100. KU.
 Kartta nro 2. Alue A:n tasot 2-6. tasokartta 1:20. AP ja KU.
 Kartta nro 3. Alue B:n tasot 1-2. tasokartta 1:20. AP ja KU.
 Kartta nro 4. Alue C:n tasot 1a,1b ja 2. tasokartta 1:20.
 AP ja KU.

Liite 2.

LAUKON KARTANON KAIVAUKSET VUONNA 1991.

LÖYTÖLUETTELO:

- 91063: 1. Alue A. Ruutu 2. 1 kerros. 4 valkosaviastian palaa, joista kaksi reunapalaa. pinnassa valk.lasitus. s: 26 x 13 x 9 mm ja p: 20 x 16 x 9 mm ja massa yht. 10 g.
- 91063: 2. --- valkosaviastian korvapala. sisäpuol. valk.lasitus. 21 x 14 x 5 mm ja 2 g.
- 91063: 3. --- punasaviastian seinäpala, jossa sisäp. ruskea lasitus. 26 x 17 x 5 mm ja 3 g.
- 91063: 4. --- punasaviastian seinäpala jossa sisäpuol. on lasituksen jäännöksiä. 16 x 14 x 6 mm ja 2 g.
- 91063: 5. --- liitupiipun pesän pala. 25 x 18 x 3 mm ja 3 g.
- 91063: 6. --- lasiesineen seinäpala, jossa on valk. koristevoitä. 23 x 10 x 1 mm ja 2 g.
- 91063: 7. --- 5 kaarevaa pullolasin palaa (vihr.). s: 43 x 31 x 3 mm ja p: 14 x 10 x 3 mm ja massa yhteensä 10 g.
- 91063: 8. --- 8 vihreän tasolasin palaa. s: 18 x 15 x 2 mm p: 15 x 7 x 2 mm ja massa yhteensä 10 g.
- 91063: 9. --- puolikas tiili, jossa on sormin tehty koristelu. (170) x 130 x 95 mm ja massa 3225 g.
- 91063: 10. --- "sormikoristeinen" kaakeli jonka reuna on kaareva. 225 x 132 x 19 mm ja massa 580 g.
- 91063: 11. --- "sormik." kaakeli, jossa on alapuolella kiinnitysuloke. 125 x 71 x 18 mm ja uloke 50 x 30 x 30 mm ja massa 190 g.
- 91063: 12. --- 3 "sormik." kaakelin reunapalaa. (suoria). s: 144 x 78 x 10-15 mm ja p: 54 x 28 x 14 mm ja massa 235 g.
- 91063: 13. --- 4 "sormik." kaakelin pintapalaa. s: 79 x 63 x 12-13 mm ja p: 28 x 19 x 4 mm ja massa 125 g.
- 91063: 14. --- 2 tasapintaista kaakelia,

- joissa on alapuolella kiinnitysulokkeet.
 A: 135 x 83 x 21 ja uloke 50 x 30 x 30 mm ja 350 g.
 B: 133 x 95 x 19 ja uloke 54 x 31 x 30 mm ja 300 g.
 7 tasapint. kaakelia, joista yksi kaarevareun., 5 suorareun. ja yksi pinta-pala.
 s: 137 x 132 x 18 mm ja p: 71 x 36 x 8 mm ja massa 1026 g.
- 91063: 15. --- suorareun. kaareva katto-tiili.
 140 x 54 x 10 mm ja 100 g.
- 91063: 16. --- kattot. kaareva reunapala.
 83 x 37 x 12 mm ja 38 g.
- 91063: 17. --- 4 kaarevaa kattotiiltä.
 s: 116 x 102 x 9 mm ja p: 36 x 32 x 8 mm ja massa yht. 425 g.
- 91063: 18. --- rautahaan osa.
 53 x 8 x 4 mm ja 10 g.
- 91063: 19. --- 3 kpl savitiivistettä.
 massa 5 g.
- 91063: 20. --- kuonaa 20 g.
- 91063: 21. --- eläinten luita 25 g.
- 91063: 22. --- Punasaviastian seinäpala, jossa on sisäp. ruskeaa lasitusta.
 23 x 22 x 6 mm ja 4 g.
- 91063: 23. Alue A. Ruutu 2. 2 kerros. vihreän tasolasin reunap.
 37 x 12 x 4 mm ja 2 g.
- 91063: 24. --- vihreän tasolasin pala.
 29 x 16 x 3 mm ja 2 g.
- 91063: 25. --- "sormikor." kaakelin kulmapala, jossa on alapuol. kiinnitysuloke.
 140 x 130 x 20 ja uloke 50 x 27 x 19 mm ja massa 380 g.
- 91063: 26a. --- 9 "sormikor." kaakelin reunapaloja.
 s: 95 x 103 x 16 mm p: 53 x 40 x 13 mm ja massa yht. 850 g.
- 91063: 26b. --- 16 "sormikor." kaakelia.
 s: 129 x 83 x 13 mm ja p: 33 x 17 x 8 mm ja massa yhteensä 525 g.
- 91063: 27. --- 2 "sormikor." kaakelia, jotka ovat kaarevareun.
 s: 144 x 57 x 19 mm ja p: 80 x 43 x 11 mm ja massa yht. 210 g.
- 91063: 28. --- 7 tasapint. suorareunais-ta kaakelia.
 s: 172 x 112 x 16 mm ja
- 91063: 29. ---

- 91063: 30. --
 p: 67 x 71 x 12 mm ja
 massa yht. 1525 g.
 2 tasapint. kaakelia,
 joissa alapuolella kiin-
 nitysulokkeet.
 A: 118 x 112 x 18 ja uloke
 40 x 20 x 20 mm ja
 B: 58 x 75 x 20 ja uloke
 45 x 30 x 30 mm ja massa
 yhteensä 430 g.
- 91063: 31. --
 tasapint. kaarevareunai-
 nen kaakelin pala.
 76 x 74 x 18 mm ja 100 g.
- 91063: 32. --
 4 kaarevaa kattotiiltä.
 s: 85 x 72 x 12 mm ja
 p: 53 x 50 x 11 mm ja
 massa yht. 100g.
- 91063: 34. --
 2 kaarevaa kattotiiltä.
 A: 64 x 45 x 8 ja B: 53 x
 37 x 7 mm ja 45 g.
- 91063: 35. --
 3 kaarevareun. kaakelia.
 s: 81 x 23 x 16 ja
 p: 56 x 27 x 14 mm ja
 massa yht. 70 g.
- 91063: 36. --
 rautalevyn pala
 106 x 23 x 6 mm ja 45 g.
- 91063: 37. --
 eläinten luita 20 g.
- 91063: 38. --
 5 kaarevareunaista katto-
 tiiltä.
 s: 60 x 50 x 11 ja p: 34 x
 13 x 11 mm ja massa 125g.
- 91063: 39. Alue A. Ruutu 2. 3 kerros.
 4 vihreää tasolasin palaa.
 s: 28 x 20 x 2 ja p: 15 x
 7 x 2 mm ja massa 4g.
- 91063: 40. --
 "sormikor." kaakelin reu-
 napala.
 102 x 108 x 15 mm ja 210 g.
- 91063: 41. --
 yksi suorareun. (A) ja yksi
 kaarevareun. (B) kaakeli.
 A: 91 x 67 x 21 ja B: 78 x
 90 x 15 mm ja massa 270 g.
- 91063: 42. --
 7 kaarevaa kattotiilen
 palaa.
 s: 54 x 50 x 6 ja p: 26 x
 22 x 5 mm ja massa 105 g.
- 91063: 43. --
 2 kaarevaa kattotiilen pa-
 laa.
 A: 71 x 31 x 13 ja B: 50 x
 40 x 11 mm ja massa 100 g.
- 91063: 44. --
 eläinten luita 10 g.
- 91063: 45. Alue A. Ruutu 2. 4 kerros.
 pronssiesineen katkelma.
 42 x 10 x 31 mm ja 10 g.
- 91063: 46. --
 pottikaakelin pohja-
 ja reunapala.
 63 x 43 x 12 mm ja 45 g.
- 91063: 47. --
 14 vihreää tasolasin
 palaa.
 s: 12 x 10 x 2 ja p: 6 x 4
 x 2 mm ja massa yht. 10 g.
- 91063: 48. --
 2 sulanutta lasin palaa.

- 26 x 25 x 3 ja 17 x 13 x 9 mm ja massa 8 g.
eläinten luita 6 g.
- 91063: 49. --
91063: 50. Alue A. Ruutu 2. 5 kerros. valkosaviastian seinäpala. 11 x 10 x 3 mm ja 1 g.
91063: 51. -- 2 sulaneen lasin palaa. 10 x 8 x 2 ja 4 x 4 x 2 mm ja massa 1 g.
91063: 52. -- eläinten luita 32 g.
91063: 53. -- olkinäyte 1 g.
91063: 54. Alue A. Ruutu 2. 6 kerros. Rautaveitsen teräosa. 86 x 21 x 8 mm ja 25 g.
91063: 55. -- 2 mahdollisesti mustasaviastian seinäpala. 10 x 8 x 3 ja 8 x 5 x 3 mm ja massa 2 g.
91063: 56. -- savitiivistettä 75 g.
91063: 57. Alue B. Ruudut 1-2. pintam. 14 valkosaviastian palaa, joista 3 reunapalaa ja yksi pohjapala.
s: 32 x 17 x 5 ja p: 13 x 9 x 5 mm ja massa 30 g.
91063: 58. -- punasaviastian seinäpala. sisäpuol. ruskea lasitus. 22 x 13 x 4 mm ja 2 g.
91063: 59. -- 3 liitupiipun varren katkelmaa. 29 x 7, 28 x 8, 21 x 8 mm ja massa yht. 5 g.
91063: 60. -- vihreän pullolasin seinäpala. 48 x 21 x 7 mm ja 4 g.
91063: 61. -- eläinten luita 55 g.
91063: 62. -- kuonaa 550 g.
91063: 63. Alue B. Ruutu 1. 1 kerros. kolmionmuotoinen raudan pala. 40 x 27 x 4 mm ja 15 g.
91063: 64. -- suorakait. muotoinen rautalevy. 52 x 10 x 5 mm ja 6 g.
91063: 65. -- lasipullon suuosan pala. halk. 31 x 6 mm ja 10 g.
91063: 66. -- sinisen lasiastian seinäpala, jossa koholista. 27 x 22 x 2 mm ja 3 g.
91063: 67. -- 14 vihreän tasolasin palaa. s: 29 x 16 x 2 ja p: 8 x 7 x 2 mm ja massa yhteensä 5 g.
91063: 68. -- liitupiipun pesän pala. 12 x 12 x 2 mm ja 1 g.
91063: 69. -- kuonaa 115 g.
91063: 70. -- eläinten luita 3 g.
- 91063: 71. Alue B. Ruutu 2. 1 kerros. Valkosaviastian seinä- ja reunapala. A: 41 x 30 x 6 ja B: 32 x 27 x 6 mm ja massa 10 g.
91063: 72. -- 2 punasaviastian seinäpala, joissa sisäpuol. lähes musta lasitus.

- 91063: 73. --" 45 x 35 x 8 ja 27 x 26 x 8 mm ja massa 30 g.
kaarevan kattotiilen reu-
napala.
- 91063: 74. --" 50 x 28 x 10 mm ja 25 g.
9 vihreän tasolasin palaa.
s: 37 x 8 x 2 ja p: 18 x 9
x 2 mm ja massa 6g.
- 91063: 75. --" pii-iskos.
21 x 15 x 7 mm ja 2 g.
- 91063: 76. --" kuonaa
- 91063: 77. --" eläinten luita 18 g.
- 91063: 78. --" pienikokoisen tiilen kat-
kelma.
(120) x 90 x 60 mm ja mas-
sa 1125 g.
- 91063: 79. --" Kaksi suurempaa ja 15
pienempää rautapadan
palaa.
A: 250 x 170 x 7 ja B: 170
x 150 x 6 mm ja massa yht.
2250 g.
- 91063: 80. Alue B. Ruutu 1. 2 kerros. Kolme valkosaviastian sei-
näpalaa ja yksi reunapala.
s: 30 x 40 x 6 ja p: 14 x
13 x 3 mm ja massa 5 g.
- 91063: 81. --" punasaviastian seinäpala,
jossa on lasituksen jään-
nöksiä.
27 x 13 x 4 mm ja 2 g.
- 91063: 82. --" 3 sinisen lasiastian sei-
näpalaa.
19 x 16 x 2, 8 x 12 x 2,
8 x 14 x 2 mm ja massa
yhteensä 1 g.
- 91063: 83. --" lasiesineen seinäpala,
jossa on valk. koristevyö-
hykkeitä.
10 x 8 x 1 mm ja 1 g.
- 91063: 84. --" 7 vihreän pullolasin pa-
laa. s: 40 x 18 x 7 ja
p: 17 x 14 x 3 mm ja massa
yhteensä 15 g.
- 91063: 85. --" 31 vihreän tasolasin pa-
laa. s: 40 x 21 x 2 ja
p: 9 x 7 x 2 mm ja massa
yhteensä 12 g.
- 91063: 86. --" eläinten luita 110 g.
- 91063: 87. --" kuonaa 510 g.
- 91063: 88. Alue B. Ruutu 2. 2 kerros. 2 fajanssilautasen palaa,
joissa on valk. lasitus ja
sininen koristelu.
24 x 23 x 4 ja 10 x 12 x 3
mm ja massa 10 g.
- 91063: 89. --" 8 valkosaviastian palaa,
joista 2 reunapalaa. valk.
lasitus.
s: 35 x 28 x 5 ja p: 19 x

- 91063: 90. -- 11 x 5 mm ja massa 35 g.
punasaviastian seinäpala.
toisella puolella lasituk-
sen jäännöksiä.
- 91063: 91. -- 44 x 217 x 8 mm ja 20 g.
4 vihreän pullolasin sei-
näpala.
- 91063: 92. -- s: 44 x 30 x 3 ja p: 22 x
7 x 3 mm ja massa 15 g.
7 ruskean pullolasin pa-
laa. s: 21 x 19 x 3 ja p:
16 x 6 x 2 mm ja massa 15g.
- 91063: 93. -- 32 vihreän tasolasin pa-
laa. s: 29 x 25 x 2 ja p:
12 x 8 x 2 mm ja massa
yhteensä 20 g.
- 91063: 94. -- liitupiipun varren katkel-
ma. 27 x halk. 6 mm ja
massa 8 g.
- 91063: 95. -- eläinten luita 90 g.
- 91063: 96. -- kuonaa 250 g.
- 91063: 97. Alue B. Ruutu 1. 3 kerros. Posliiniastian seinäpala,
jossa on vaalea lasitus ja
pinnassa pun. koristelua.
15 x 13 x 3 mm ja 3 g.
- 91063: 98. -- 2 valkosaviastian reuna-
pala.
30 x 26 x 4 mm ja 17 x 16
x 7 mm ja massa yht. 10 g.
- 91063: 99. -- liitupiipun varren pää,
jossa on koristelun jään-
nöksiä.
46 x halk. 9 mm ja massa
5 g.
- 91063: 100. -- Kaarevan kattotiilen reu-
napala.
90 x 50 x 10 mm ja 100 g.
- 91063: 101. -- Valkosaviastian seinäpala,
jossa on lasitus ulkopin-
nalla.
17 x 13 x 4 mm ja 2 g.
- 91063: 102. -- 3 vihreän tasolasin palaa.
30 x 15 x 3; 28 x 15 x 3
ja 10 x 7 x 3 mm ja massa
yhteensä 5 g.
- 91063: 103. -- 17 vihreän tasolasin pa-
laa.
s: 14 x 10 x 2 ja p: 2 x
2 x 2 mm ja massa yht. 5g.
- 91063: 104. -- eläinten luita 200 g.
- 91063: 105. -- kuonaa 1175 g.
- 91063: 106. Alue C. kerros 1. eläinten luita 5 g.
- 91063: 107. -- kuonaa 70 g.
- 91063: 108. Alue C. kerros 1b. rautaveitsi.
89 x 12 x 5 mm ja 25 g.
- 91063: 109. -- kannastaan neliömäinen
rautanaula.
61 x 5 x 4 ja kanta 16 x
15 mm ja massa 15 g.
- 91063: 110. -- kuonaa.
90 g.

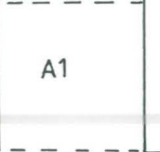
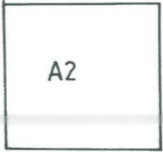
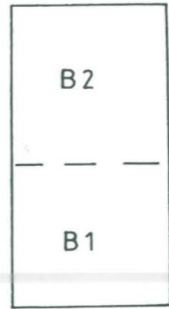
91063:111.	--			eläinten luita 5 g.
91063:112.	--			kuonaa 375 g.
91063:113.	Alue C.	kerros 2.		16 rautakauden tyyppin mustasavikeramiikka-astian reuna- ja seinäpalaa. s: 68 x 38 x 9 ja p: 15 x 12 x 2-6 mm ja massa yht. 170 g.
91063:114.	--			eläinten luita 110 g.
91063:115.	--			savitiivistettä 5 g.
91063:116.	--			kuonaa 75 g.
91063:117.	Alue C.	kerros 3.		kaarevan pronssiesineen katkelma. 16 x 6 x 2 mm ja 2 g.
91063:118.	--			5 rautakauden tyyppin mustasavikeramiikka-astian seinäpalaa. s: 33 x 20 x 8 ja p: 6 x 6 x 3 mm ja massa yht. 40 g.
91063:119.	--			luita 70 g.
91063:120.	Alue A.	Ruutu 2.	3 kerros.	Hiilinäyte 2 g.
91063:121.	Alue A.	Ruutu 2.	4 kerros.	Laastimaanäyte 10 g.
91063:122.	Alue A.	Ruutu 2.	5 kerros.	Hiilinäyte 2 g.
91063:123.	Alue A.	Ruutu 2.	4 kerros.	Laastimaanäyte 225 g.
91063:124.	Alue A.	Ruutu 2.	6 kerros.	Puunäyte 175 g.
91063:125.	Alue A.	Ruutu 2.	6 kerros.	Savimaanäyte 250 g.
91063:126.	Alue A.	Ruutu 2.	6 kerros.	Hiekkamaanäyte 325 g.
91063:127.	Alue C.	3 kerros.		mustasaviastian reuna-pala. 43 x 33 x 7 mm ja 5 g.

LAUKON KARTANO VUODEN 1991 KAIVAUKSET	YLEISKARTTA	
KARTTA NRO 1.		
MITTAUSPIIRUSTUS 1:100	MUSEOVIRASTO RAKENNUSHISTORIAN OSASTO	
K. UOTILA	RITARIHUONE 00170 HKI 17 PUH 651611	

niitty

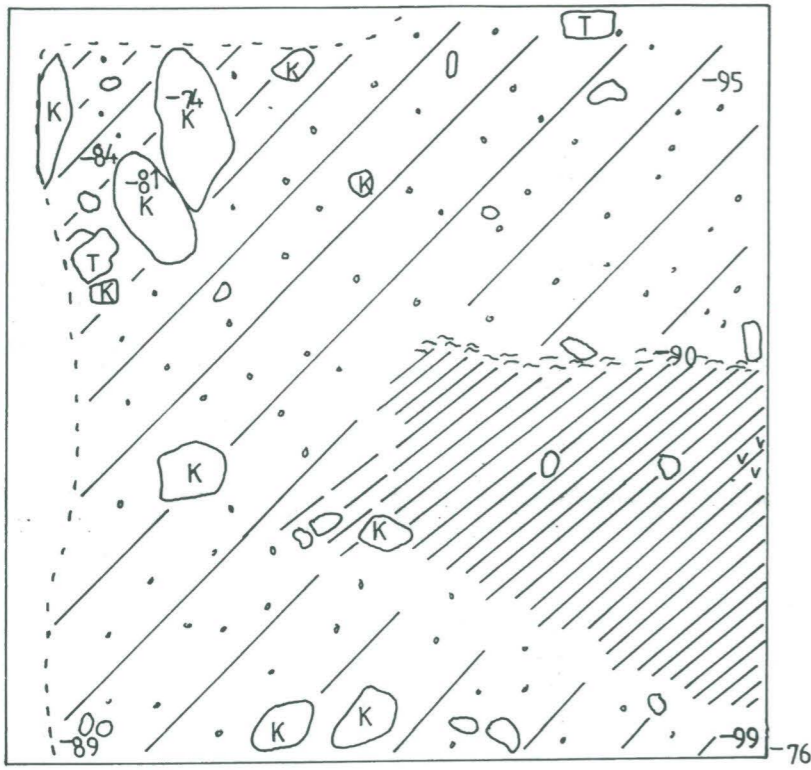
Maakumpare

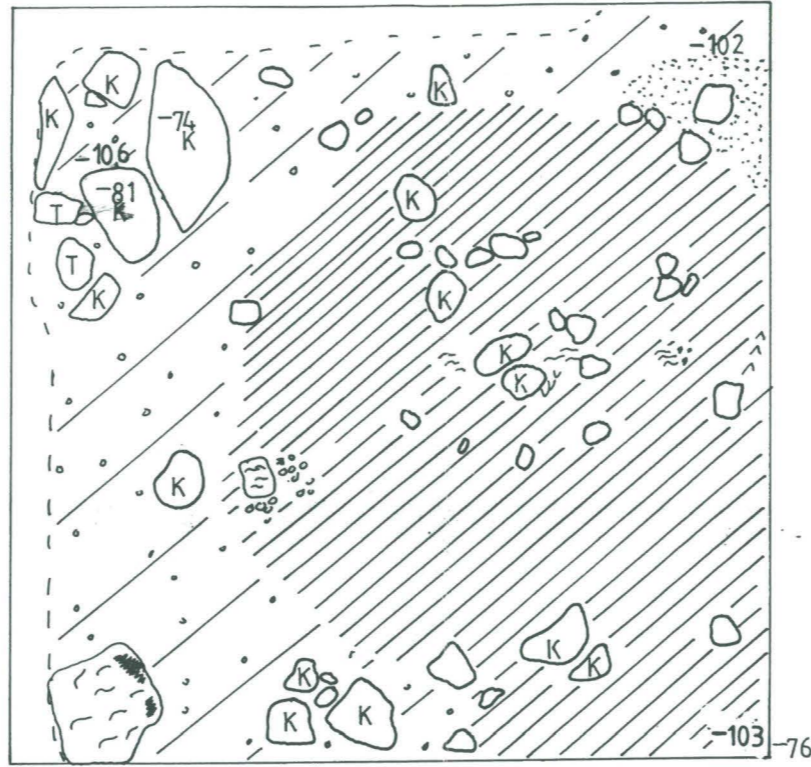
Puutarhapolku

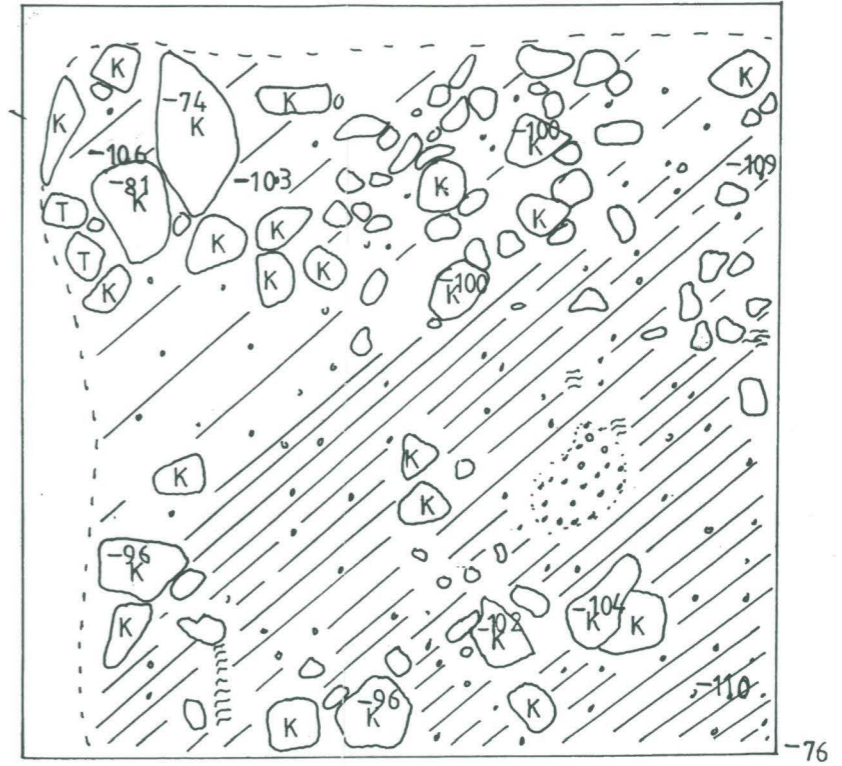
TASO 2

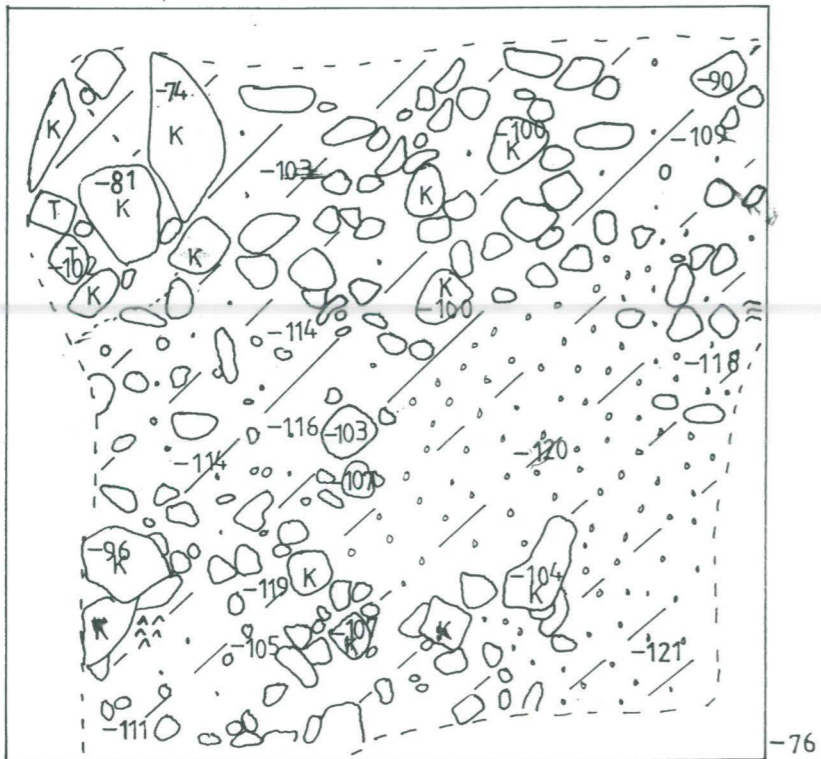
TASO 3

TASO 4

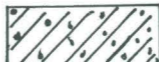

TASO 5

TASO 6

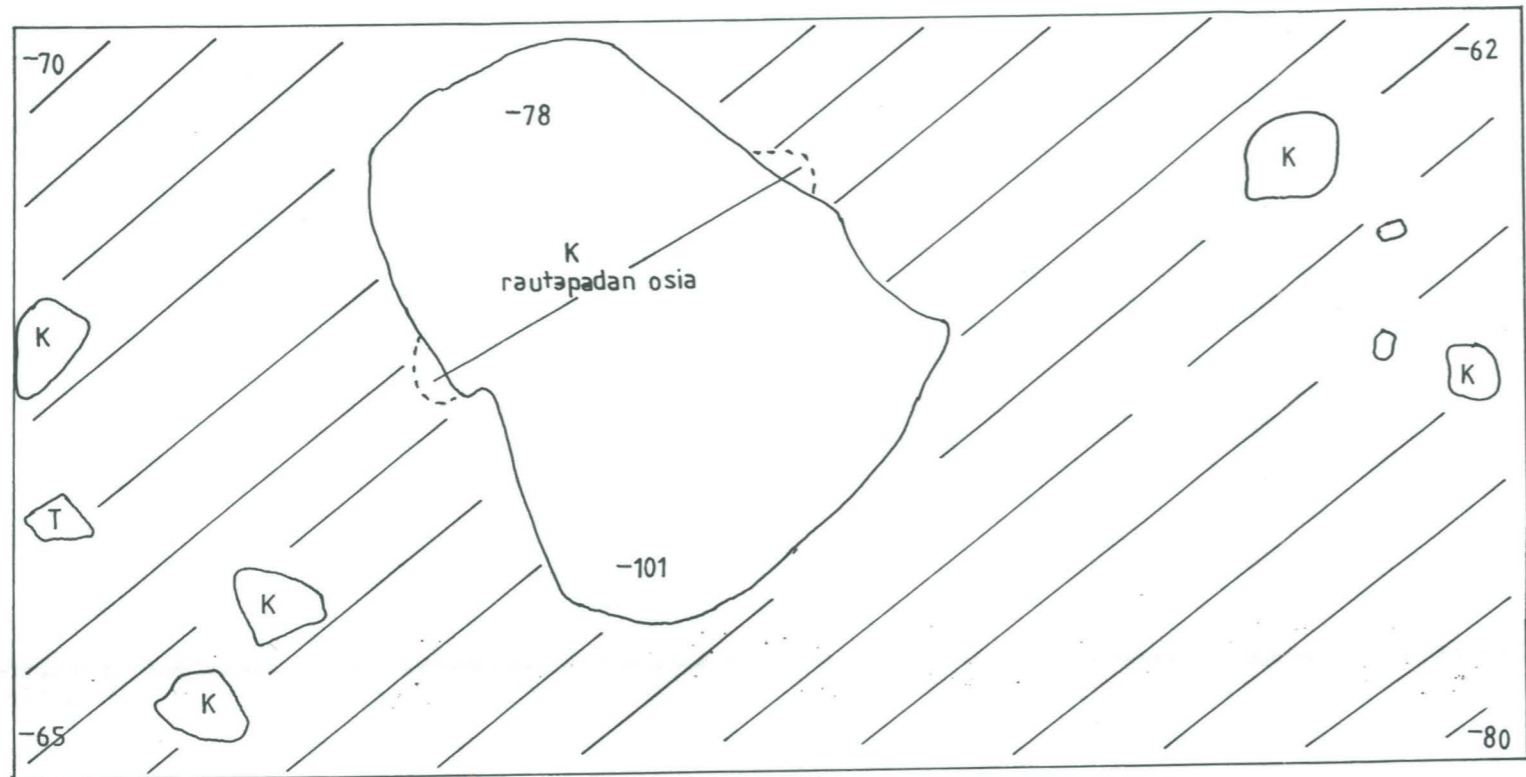

- = MULTA+HIEKKA
- = TUMMA MULTA
- = TUMMA MULTA+HIEKKA
- = SAVI
- = PUU
- = NOKI
- = KIVI
- = TIILI

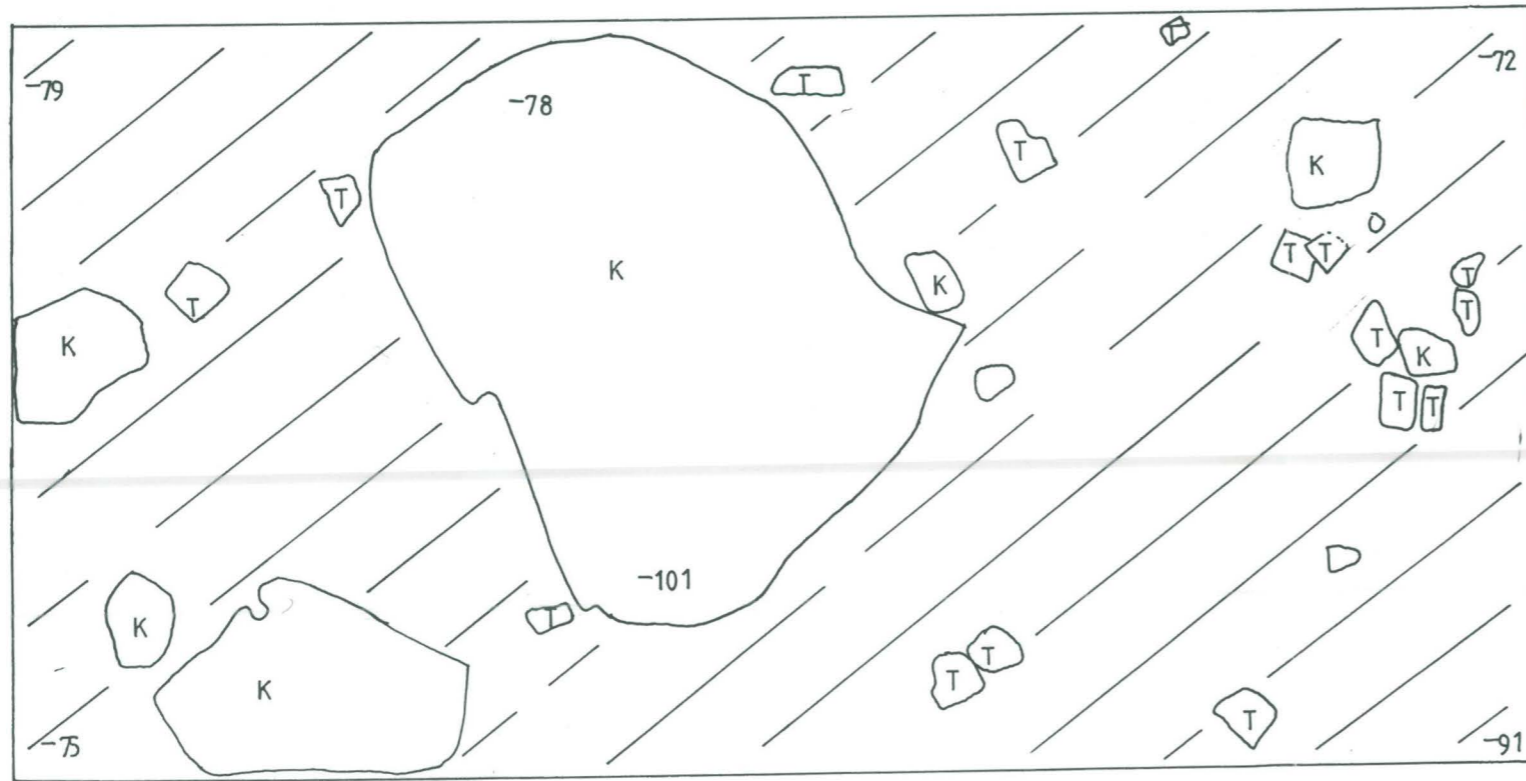
0 1:20 1m

LAUKON KARTANO VUODEN -91 KAIVAUKSET	ALUE A. TASOT 2-6.
KARTTA NRO 2.	MUSEOVIRASTO RAKENNUSHISTORIAN OSASTO
MITTAUSPIIRUSTUS 1:20	RITARIHUONE 00170 HKI 17 PUH 651611
A. PEURA, K. UOTILA	

TASO 1

TASO 2

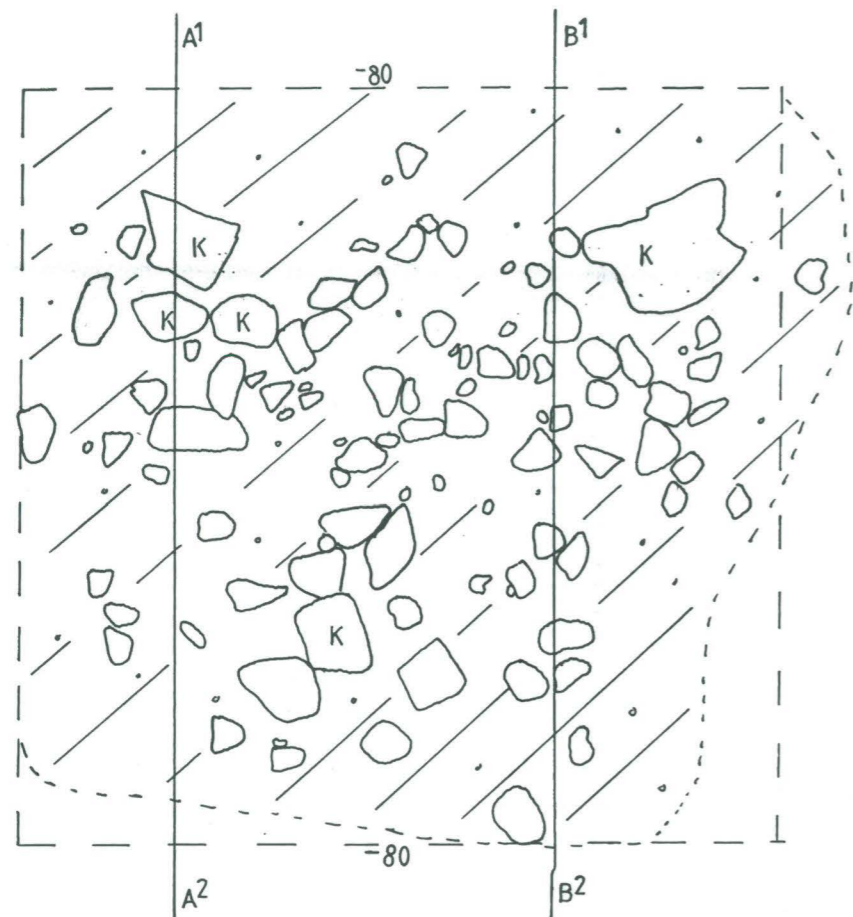

 = HIEKKA+MULTA

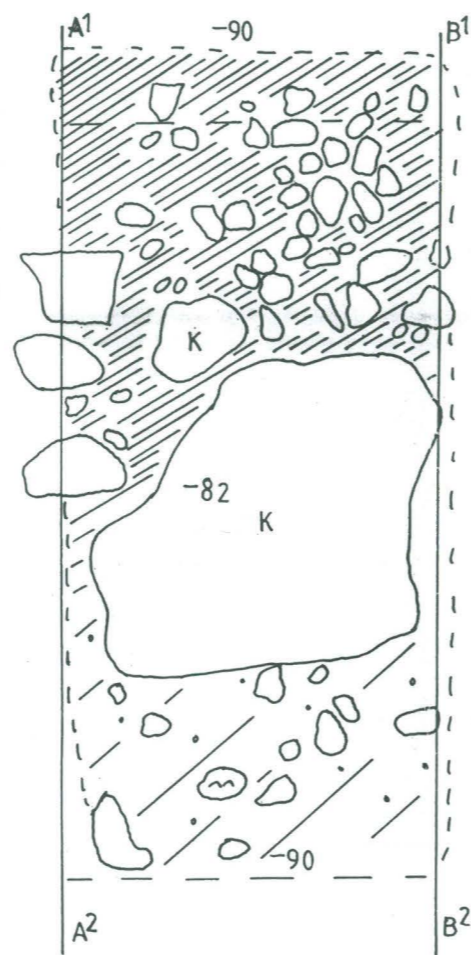

LAUKON KARTANO VUODEN -91 KAIVAUKSET	ALUE B. TASOT 1-2.
KARTTA NRO 3.	MUSEOVIRASTO RAKENNUSHISTORIAN OSASTO
MITTAUSPIIRUSTUS 1:20	RITARIHUONE 00170 HKI 17 PUH 651611
A. PEURA, K. UOTILA	

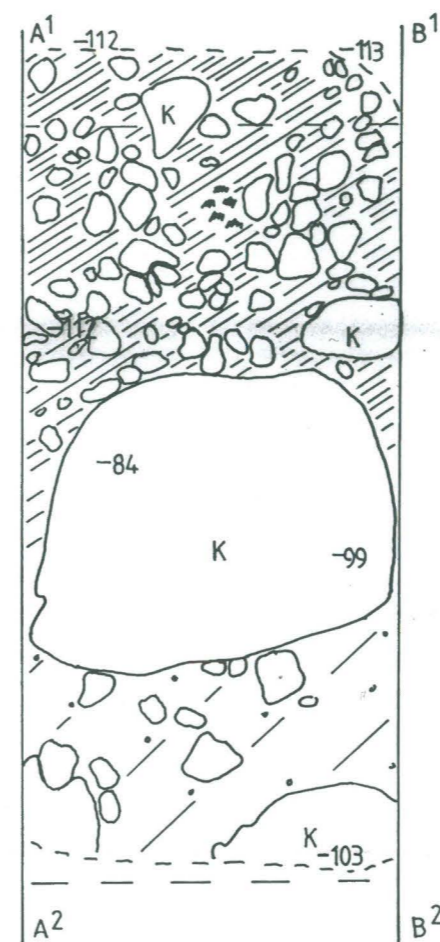
TASO 1A

TASO 1B

TASO 2

- = HIEKKA + MULTAA
- = TUMMAA MULTAA
- = NOKEA

LAUKON KARTANO VUODEN -91 KAIVAUKSET KARTTA NRO 4.	ALUE C. TASOT 1A, 1B, 2.
MITTAUSPIIRUSTUS 1:20 A. PEURA, K. UOTILA	MUSEOVIRASTO RAKENNUSHISTORIAN OSASTO RITARIHUONE 00170 HKI 17 PUH 651611

*hallanettu
Hanne Peltin
8.6.1999
Jaan Protti*

LAUKON KARTANON KAIVAUKSET VUONNA 1991.

Kesällä 1990 tehtiin maavastusmittauksia kellarin pohjoispuolella, jolloin todettiin jatkotutkimusta vaativa alue. Tämä alue rajautuu pohjoisessa jonkinlaiseen maakumpareeseen, joka saattaa liittyä samaan kokonaisuuteen mittauksilla löytyneiden rakenteiden kanssa. Samassa yhteydessä voitaisiin tutkia kellarin pohjoispään ulkopuolinen rakenne. Tämän alueen tutkimuksella voitaisiin selvittää kellarissa olevien suurten sidoskivien ulkopuolinen rakenne.

Vuoden 1990 kaivaushavaintojen perusteella voidaan todeta, että maakerrokset ovat sekoittuneita. Tämän vuoksi tulisi seuraavissa kaivauksissa pyrkiä laajempien alueiden avaamiseen kerralla. Tällöin voitaisiin paremmin havaita erilaiset pienet maakerrosten erot ja hahmottaa erilaiset rakenteet. Rakennusten osalta täytyy ottaa entistä tarkemmin huomioon puurakennusten osuus, sillä on mahdollista, että kaivauksissa ei välttämättä löydetä selviä kivirakennuksia vaan erilaisia puurakennuksia, joiden havainnointi on erittäin vaikeaa. Myös rakennuskanta vaatisi laajempien alueiden avaamista kerralla.

Kahtena aikaisempana vuotena on kaivauksia hoidettu pääosin kahden kaivajan voimin. Aikaisemman kaltainen järjestely saadaan toimimaan jatkossakin, varsinkin jos avataan laajempi alue, jota kaivetaan rauhallisesti. Ongelmakohtia ovat mahdolliset erittäin ohuet maakerrokset ja dokumentoinnin tason nosto. Edellisiin vuosiin verrattuna eniten olisi lisättävä dokumentoinnin tasoa, sillä kaivausalueella saattaa olla esimerkiksi useita puurakennuksia, joista on jäljellä vain savitiivistettä. Näiden riittävä dokumentointi voi olla työlästä.

Dokumentointiongelmaan on ainakin seuraavat ratkaisumallit:

1. Kaivaukset keskitetään lyhyelle aikavälillä, jolloin paikalla olisi koko ajan myös arkeologi. Tällöin olisi ehkä viisasta, että mukana olisi useampi kaivaja.
2. Kaivauksia jatkettiin pienellä kaivajamäärällä (esim. kaksi henkilöä), mutta edetään entistä varovaisemmin ja arkeologi käy dokumentoimissa kaivauksissa ehkä kaksi kolme kertaa viikossa.

Aikaisempien vuosien kokemuksen perusteella olisin itse mallin kaksi kannalla, sillä kaivausten "kaukovalvonta" on sentään sujunut vähintään välttävästi.

Kari Uotila

FK Kari Uotila

Turussa 15.12.1990.

LAUKON KARTANON KAIVAUS 1991 VESILAHTI

